

andet. Normalt vil historielæreren af hensyn til den historiske struktur, som han er forpligtet på, bygge et længere forløb op, f.eks. fra midten af 1700-tallet til f.eks. 1. verdenskrig, og det vil da være nødvendigt at aftale, hvornår det er mest hensigtsmæssigt for begge fag, at dette korterevarende forløb i dansk afvikles. Selvsagt er det af stor betydning for den sammenhæng, der gerne skulle opstå for eleverne, at begge lærere kan inddrage/henvise til det, der arbejdes med i det andet fag. Egentlig integration har ikke fundet sted, bortset fra en enkelt forevisning af 'Davy Crockett', som derefter både blev bearbejdet som historisk beretning set i forhold til andre kilder, og som æstetisk og ideologisk værk. Her udfra ville der iøvrigt være glimrende lejlighed til at forsøge at præcisere forskelle på og ligheder mellem de to fag, en for både videnskabsfagene, skolefagene og dermed for både lærere og elever vigtig afklaring.

Jørgen Sørensen er ansat ved Århus Statsgymnasium.

Intern skoleradio på Fredericia gymnasium

ET FORLØB I DANSK

Af Arvid Bech Nielsen

Det er starten på 3. time, 1c er på vej ind i klassen, direkte fra morgensamlingen. "Hvorfor kan de ikke holde deres kæft, når der er meddelelser?" "Ja, jeg fik ikke fat på, hvad hende fra elevrådet sagde". Almindelig misstemning krydret med lidt forargelse, - stadig lidt respekt hos 1g'erne for gymnasiet. - "2. og 3.g'erne kan ikke være bekendt at opføre sig sådan".

"Hvorfor gør vi ikke noget ved det?" - Vørsågod en høj flot aflevering indover fra en pige nede i hjørnet. Klassen, der fungerer åbent og godt socialt tager imod afleveringen og dansktimen går med diskussioner om, hvad klassen kan gøre. Ret hurtigt bliver forargelsen over de andre elever afløst af en mere håndfast irritation over at kommunikationen ved morgensamlingen er for dårlig. Der smutter simpelthen for mange meddelelser for eleverne.

Elevernes meninger om årsagerne til dette er mange: selve formen med meddelelser fra en talerstol er for kedelig, formen er den samme hver gang og inspirerer ikke, i 10-frikvarteret har eleverne for travlt med at hente kaffe og te, der er tradition for, at man godt må lade være med at høre efter, at det er elevernes fritid, 10 min, hvor skolen er dem uvedkommende, at der altid er elever, der ikke når frem til fællesarealet, hvor morgensamlingen finder sted.

Pludselig er der mange krav, der dukker op. Hvis meddelelssituationen skal være ideel, skal der være en motivation til at høre efter hos eleverne, - selve situationen skal være afvekslende og varieret - henvendelsen til eleverne skal gøres mere personlig, - under alle omstændigheder skal tonen være mindre mekanisk og endelig skal spredningen af meddelelser være mere effektiv.

Vi havde i 1g endnu ikke arbejdet med kommunikationsanalyse, men her var en oplagt lejlighed til at tage udgangspunkt i en - for en gangs skyld - konkret situation, hvor kommunikationsteorier kunne få et praktisk udløb. Efter en forholdsvis kort diskussion nåede klassen frem til, at en intern skoleradio kunne være det medium, som umiddelbart syntes at kunne tilfredsstille klassens krav til en mere sikker og inspirerende kommunikation. Det følgende er en forløbsbeskrivelse af projektet.

Udformningen af projektet

Hverken klassen eller jeg havde noget som helst kendskab til radioproduktion - så vi måtte i fællesskab prøve at starte fra bunden.

Det første punkt, der måtte skabes klarhed over var, om dette projekt kunne få lov at få sit konkrete udtryk: kunne vi få lov at sende på skolen, og var de tekniske faciliteter tilstede? Rektor og lærerråd var hurtigt inde i billedet og begge sagde god for ideen, og skolens kaldeanlæg syntes ved første øjekast at være i orden til radio-transmission. Hermed var de ydre rammer tilstede.

Køreplanen for projektet blev til en tretrins raket (senere kom der dog et 4. trin på). Klassen havde en mængde ideer om, hvordan radioen skulle fungere og hvad den skulle indeholde. Derfor måtte 1. trin være at få formuleret et idegrundlag og et strukturudkast.

Herefter - 2. trin - ville vi konfrontere ideerne og strukturen med teoretisk materiale om massekommunikation generelt og mere specielt med Danmarks Radios struktur, publikationsregler, nyhedsudsendelser o.s.v.

Som 3. trin ville vi vende tilbage til vores egen radio for at lave dens struktur og programflade færdig.

4. trin blev en uventet mulighed for ved en tværfaglig årsprøve i dansk og tysk at lave en radioudsendelse, som kunne fungere som pilotprojekt.

Selve radioprojektet startede et par uger før påske og tidsrammen blev på denne måde forholdsvis stram, ialt ca. 25 timer.

Forarbejdet - teorierne

Til vores brainstorm blev klassen delt op i 4 grupper på 3 elever hver, som i løbet af 2 timer skulle udarbejde et skriftligt oplæg/katalog over radioens struktur/indhold og i det hele taget over en bred kam problemer, der kunne tænkes at være forbundet med at lave radio.

Klassens diskussioner over de rejste problemstillinger var mange og seje. Problemerne fik vi delt op i 2 hovedgrupper. Den ene gruppe handlede om den ydre struktur, de overordnede målsætninger, den anden om den indre, de enkelte programmer. M.h.t. den ydre struktur enedes vi hurtigt om 2 udsendelser om ugen, mandag og onsdag fra kl. 9.40 - 9.50. Og en mere traditionel morgensamling fredag. Begrundelsen for at bibeholde en mere traditionel morgensamling var, dels ikke helt at slette den gamle kommunikationsform, dels at denne morgensamling havde en face-to-face kommunikation - nogle var bange for, at radioen kunne komme til at virke for upersonlig, og endelig var der måske på en fredag behov for et underholdende indslag.

Den indre struktur voldte nogle flere problemer, eksempelvis: hvad skal selve programfladen indeholde - skal radioen kun være til interne meddelelser eller skal der også være muligheder for nyheder udefra evt. meddelelser om arrangementer i byen - skal der være journalistisk udadrettethed eller skal radioen blot være formidler af de nyheder, der måtte indløbe - skal udsendelserne forudproduceres eller skal de sendes direkte.

Spørgsmålene ebbede ud dels på grund af mangel på viden dels på grund af mangel på erfaring - den første beruselse i den gode ide, og over alt det klassen skulle præstere, lagde sig. Vi måtte simpelthen have fat på nogle teorier og undersøge, hvordan man laver radio i det virkelige liv.

3 bøger dannede basis for det videre arbejde: Frands Mortensen: 22-radioavisen (GMT 1972), Peter Olivarius m.fl.: Massekommunikation (dkl. fore. 1976) og Jacob Graves Sørensen: Nyhedsformidling (Systime 1982). Første punkt var en gennemgang af kommunikationens grundbegreber, kommunikationstyper, massekommunikation og massemedier. Herefter koncentrerede vi os om den praktiske kommunikation, der foregår via Danmarks Radio. På dette tidspunkt april/maj 1983 var lokalradioprojekterne endnu ikke sat igang, og DR's lokale sender i Vejle Amt 'Kanal 94' havde kun et halvt år på bagen.

Arbejdet på andet trin startede med en analyse af programfladerne i p1, 2 og 3 gennem en tilfældig uge. Det viste sig let at skille de 3 programmets intentioner ad og finde frem til målgrupperne. Sværere var det med et så lille materiale og en simpel sammenligningsanalyse at finde frem til sikre/bevidste dags- eller ugerytmer for programfladerne. Det blev på det niveau, hvor vi f.eks. kunne fastslå, at trafikradioen jo naturligvis skulle sendes på det tidspunkt, hvor der var mest trafik, nemlig fredag eftermiddag. Nu var vores mål ikke at lave dybere analyser på pro-

gramfladerne, men snarere at gøre os bevidste om forskellige programtyper. Og med f.eks. Trafikradioen i P3, magasinprogrammerne i P1 og hhv. lokal- og lange musikprogrammer i P2 fik vi klarlagt nogle forskelle mellem service- og underholdningsradio på den ene side og informationsradio på den anden.

Vi søgte til DR's publiseringsregler for at finde, hvilke regler, muligheder og begrænsninger, der overhovedet ligger for radioproduktionen der. Materiale til diskussioner af disse publiseringsregler og overtrædelser af dem kan klippes ud af enhver avis, men iøvrigt er der rigeligt med materiale i både Frands Mortensen og Graves Sørensens bøger. De 4 hovedkrav i publiseringsreglerne: saglighed, upartiskhed, alsidighed og informations- og ytringsfrihed, blev de 4 krav vi ville tage med i undersøgelsen af et konkret program: radioavisen. At det overhovedet blev radioavisen skyldtes dels vor egen interesse i at vide noget om nyhedsformidling dels at netop i dette programpunkt fandtes mange 'forklædninger', hvad enten det drejede sig om den korte mini-udgave i P3 eller flagskibet 18.30. Inden analysen af den konkrete radioavis brugte vi nogle timer på at arbejde med 'nyheden', nyhedsbureauer og teorier om nyhedsvurdering, her specielt Galtung og Ruges 12 hypoteser om, hvad der gør en begivenhed til en nyhed. P.g.a. den forholdsvis korte tid vi havde til rådighed indskrænkede vi os til at arbejde med analysen af en enkelt radioavis, nemlig 8-radioavisen fra d. 5/5 1982 - aftrykt i Graves Sørensens bog s. 142. At vi nøjedes med analysen af en enkelt radioavis var en oplagt begrænsning af vores viden. Endelig diskuterede vi selve radioavisens form: skiftende speakerstemmer afvekslende med interview. Afstanden til f.eks. TV's billedside var eleverne helt bevidst om, og alle var enige om, at radioen skal arbejde mere med at motivere modtageren end TV skal.

Den sidste teoretiske del vi følte, det var nødvendigt at undersøge, var forholdene omkring modtageren. De punkter vi koncentrerede os om var, i hvor høj grad de nyheder, der kom fra DR var forståelige eller ej. (I Graves Sørensens bog er der et udmærket afsnit om sammenhængen mellem en nyheds meddelelsesform og modtagerens forståelse af den, s. 140). Vores fejl var her, at vi havde været for teoretiske. Vi havde glemt vore egne modtagere, og vi kunne evt. i samarbejde med matematik eller samfundsfag have lavet en spørgeskemaundersøgelse på skolen for at klarlægge, hvad vores kommende brugere af radioen egentlig ønskede eller forventede af den. Dog blev elevernes bevidsthed om både form på og fremlæggelse af nyheder skærpet væsentligt her.

Vigtigt er det at slå fast, at vores arbejde med teorien ikke var et mål i sig selv. Dette bevirkede på den ene side, at vi hele tiden arbejdede videre henimod det praktiske radioarbejde og derfor til tider behandlede det teoretiske lige overfladisk nok - men på den anden side gav relateringen til den praktiske side teorierne en helt ny dimension for os ikke mindst da vi stod og skulle til at producere udsendelserne.

Med den teoretiske baggrund i hovedet gik vi nu tilbage til vores strukturforslag og formulerede det:

1. Klassen ønsker at ændre de nuværende morgensamlinger p.g.a. manglende interesse omkring disse. I stedet vil vi indføre en intern radio - der gerne skulle få flere aktive lyttere, end tilfældet er ved de nuværende morgensamlinger.
2. Klassen ønsker i skoleåret 83/84's første måned at redigere og producere intern radio på Fredericia Gymnasium, og vil herefter vejlede andre klasser, der ønsker at fortsætte radioen.
3. Alle udsendelser skal ligge mellem kl. 9.40 - 9.50, mandag og onsdag. Der anbefales en sendetid på ca. 5 min.

4. Den klasse, der står for programplanlægningen, må selv sammensætte programfladen. Dog skal alle aktuelle meddelelser vedr. FG medtages. Samtidig bør man forsøge at gøre programmerne så alsidige og objektive som muligt. Alle har ret til at indsende indlæg til radioen.
5. Meddelelserne, der bør være oplysende og inspirerende, må både omhandle interne og eksterne arrangementer.
6. Den klasse, der står for planlægningen af radioen skal også være ansvarlig for fredagsmorgensamlingen.
7. Ved fredagsmorgensamlingen er det tilladt at bruge mere end de 10 min. frikvarteret strækker sig over. Klassen vælger en ordstyrer, som giver de indkomne meddelelser, men hvis elever/lærere selv ønsker ordet, er dette naturligvis tilladt. Ordstyreren skal tilstræbe at der er ro i salen. Morgensamlingens forløb skal frit tilrettelægges efter klassens ønsker, dog skal fællessang, underholdning og meddelelser indgå.
8. Da alle skal have en mulighed for at få en meddelelse i radioen, vil der blive opstillet en brevkasse, hvori evt. meddelelser kan lægges. Hvis alle meddelelser ikke bringes i radioen p.g.a. f.eks. tidsnød vil de blive hængt op på radioens opslagstavle.

Det der nu stod tilbage var at lave en prøveudsendelse og sende den ud over det interne kaldeanlæg for at se om det virkede efter hensigten. Men med kun 4 timer tilbage inden årsprøverne kunne vi simpelthen ikke nå det. Denne - man kan sige noget afgørende mangel - fik vi rådet bod på ved at tilrettelægge en tværfaglig årsprøve i dansk og tysk.

Pilotarbejdet

Årsprøven, der kom til at strække sig over 4 hele dage, skulle give eleverne lejlighed til i mindre grupper - ialt 5 med 4 elever i hver - at arbejde med både analyse/teori-siden og med mere konkret radioproduktion. Årsprøven fik følgende udseende:

1. dag Analyse af regionalradioen i Vejle Amt 'Kanal 94'

Hver gruppe fik udleveret en morgenudsendelse fra en af ugens 5 dage. Udsendelsen skulle analyseres ud fra følgende spørgsmål:

- a) Klarlæg den enkelte udsendelses sammensætning. Udarbejd en stikordsoversigt, som afleveres hurtigst muligt - til kopiering - herefter vil I modtage de øvrige grupperes stikordsoversigter. Vurder herefter ugens programfladesammensætning.
- b) Vurder nyhederne ud fra DR's publiseringsregler.
- c) Analyser nyhederne ud fra teorierne om nyhedsvurdering. Placeres nyhederne i sammenhæng for modtageren?
- d) Analyser nyhederne sprogligt. (lix, passive sætninger, agentstrygninger)

2-4 dag Forestil jer, at der i Fredericia i øjeblikket er et større antal tyske turister: I skal i et tænkt magasin-program i stil med Kanal 94 give disse gæster en række informationer på tysk om livet i Fredericia i fortid og nutid. Magasinet skal indeholde følgende.

gruppe 1. Nyhedsudsendelse

Udsendelsen skal indledes med en spiseseddel for hele magasinet. Den skal bygge på indsamlede nyheder og skal iøvrigt indeholde:

- a) et interview i bearbejdet form
- b) en orientering om et aktuelt emne
- c) et debatindlæg

gruppe 2. Informationsindslag om aktiviteter i Fredericia i sommermånederne.

I kan naturligvis ikke medtage samtlige aktiviteter, men må foretage et journalistisk skøn.

gruppe 3. 6. Juli-festen i Fredericia

Orienter om festens program og dagens historiske baggrund. Det vil være naturligt at fremhæve enkelte begivenheder i dagens løb.

gruppe 4. Der er også krudt i Fredericia om vinteren

Giv et indtryk af arrangementer i Fredericia i vinterhalvåret.

gruppe 5. En minoritetsgruppe i byen

Giv en bred orientering om den reformerte menighed i byen i fortid og nutid. Under hensyntagen til modtagergruppen bør I fremhæve menighedens tyske islæt.

De enkelte programindslag skal foreligge indtalt på kassettebånd ved årsprøvens sidste dag kl. 11.30 - varighed max. 10 min.

Udover det allerede skitserede i årsprøven lå der samtidig en mikrofon-test af eleverne. Af hensyn til den tyske udtale måtte alle gruppemedlemmerne læse op i radioen. Dette havde m.h.t. radioproduktion den fordel at alle klassens stemmer blev afprøvet som speakermuligheder. Ikke alle stemmer er velegnede, og det var tydeligt for eleverne, hvilke stemmer der var 'døde' og hvilke der var 'levende'. Ved evalueringen af årsprøven på baggrund af en fælles aflytning af de producerede udsendelser, kunne der derfor vælges 4-5 speakeremner ud.

De vigtigste erfaringer ved pilotarbejdet var:

- 1) Eleverne var chokerede over tidsforbruget. Forarbejdet til et programindslag, redigering, indtaling og mixning tager meget lang tid. Alene radioens titelmelodi med annoncerende speakerstemme tog 2 elever 2 timer at mixe. Denne erfaring kom eleverne til gavn senere. Dels vidste de nu, hvad de gik ind til rent tidsmæssigt og dels blev de klar over at forudproducerede udsendelser på bånd var langt mere tidkrævende end en direkte udsendelse, hvor manuskriptet blev læst op. Omvendt gav arbejdet med båndmixning en større mulighed for at lege med mediet.
- 2) Den tekniske sides mangeartede problemer gik op for os. Det interne kaldeanlægs effekt og signalfølsomhed var ikke tilstrækkeligt til at en tilpas lydstyrke kunne opnås. Højttalerne i skolens fællesareal, hvor eleverne opholdt sig i frikvartererne var simpelthen tilsluttet et andet anlæg og koblingen mellem disse to blev besværliggjort af at de lå i hver sin ende af huset. Muligheden for en sammenkobling blev først muliggjort 14 dage senere i det egentlige radioforløb, hvilket fik indflydelse på vores sendetider, men herom senere. Mixning af bånd kunne ikke foregå med de båndoptagere som skolen havde til rådighed, hvorfor der måtte indkøbes en mindre mixer. Endelig blev afprøvningen af

skolens kaldeanlæg besværliggjort at ikke af kunne foregå i skoletiden, fordi der ikke kunne slukkes for de enkelte højttalere i klasselokalerne. De forskellige prøvekørsler måtte derfor foregå om aftenen, hvilket naturligt kobede nogle af eleverne fra.

Udsendelserne i 'æteren'

Den forsøgsperiode klassen havde bundet sig til var på ialt 4 uger. For at dele arbejdet ligeligt mellem eleverne blev klassen delt op i 4 grupper, der hver skulle være ansvarlig for udsendelserne og fredagsmorgensamlingen én uge.

Da eleverne gik igang efter sommerferien brugte vi nogle dansktimer, men i det store og hele blev arbejdet nu udført i elevernes fritid. Min rolle mht. programfladesammensætningens tilrettelæggelse, redigering osv. blev derfor minimal. Nu kørte eleverne selv projektet.

I den første uge efter sommerferien lavede alle grupperne selve programfladerne til de 4 ugers udsendelser. Her er eksemplerne fra de 2 første uger:

- Uge 1 mandag: Indledningsmusik, spiseseddel, præsentation og information om den nye radio. Rektor døber radioen, almindelige nyheder, afslutning.
- onsdag: Indledningsmusik, spiseseddel, alm. nyheder, information om FG til de nye lg'ere og HF'ere, føljeton, afslutningsmusik.
- Uge 2 mandag: Indledningsmusik, spiseseddel, alm. nyheder, føljeton, afslut.musik.
- onsdag: Indledningsmusik, spiseseddel, alm. nyheder interview med lg'ere og LHF'ere, reklame for morgensamlingen.

Reaktionen på radioprojektet fra eleverne på skolen var meget positiv, men samtidig var detailkritikken hårdere end eleverne havde forestillet sig. F.eks. viste det sig,

at den føljeton, som klassen havde valgt (en novelle af Bjarne Reuter) - og som flere elever havde brugt den sidste uge af sommerferien til at indtale og klippe i bidder - overhovedet ikke faldt i de øvrige elevers smag, og den blev nærmest hylet ud. Allerede i den første sende-uge kom klassen i diskussion om nogle indsendte fødselsdagshilsener og "tillykke med kørekortet til...". Skulle man bringe det, eller var det at overskride radioens formål som oplysende? Klassen nægtede at sende disse hilsener, fordi den mente, at de så ikke kunne lave andet end at læse morsomheder op. Andre indsendte forslag måtte af tidshensyn redigeres, hvilket omgående førte til beskyldninger om censur.

Disse 3 kritikpunkter er alle eksempler på problemer som eleverne ikke i forvejen havde overvejet, og som voldte dem en del hovedbrud, fordi de nu pludselig stod i opposition til deres modtagergruppe. Problemerne blev aldrig løst helt, men gav eleverne et godt indblik i redigeringsproceduren. Af mindre brugbar kritik var der selvfølgelig også en del, f.eks.: I spiller for højt/lavt - for lidt/for meget musik - irritation over at man ikke kunne slukke for højtalerne osv.

I den 4-ugers forsøgsperiode forsøgte vi med 2 sendetider:

- 1) i en times begyndelse
- 2) i frikvarteret

ad 1) Fordelen ved denne sendetid var, at eleverne sad i klassen. Modtagersituationen var god.

Ulempen var, at undervisningstiden blev berørt, og det var de samme timer, der blev berørt hver gang. Redaktionen blev plaget af selvcensur, fordi lange udsendelser gav irritation hos lærerne.

ad 2) Fordelen ved at sende i frikvarteret var, at udsendelserne kunne blive længere, andre ting end de bare meddelelser kunne komme med f.eks. interviews og debatindlæg.

Ulemperne var, at koncentrationen i fællesarealet var for ringe, hvilket bl.a. havde at gøre med en lidt for lav udgangseffekt på kaldeanlægget. Yderligere var der altid nogle elever, der var på vej fra den ene fløj til den anden, hvilket forringede deres modtagersituation.

Man kunne forestille sig andre sendemuligheder. F.eks. kunne man forlænge en time med 5 min. Disse 5 min. kunne så skæres fra middagsfrikvarteret. Men med den relativt korte forsøgsperiode fandt vi det bedst kun at eksperimentere med 2 sendetider.

Mht. den praktiske/tekniske side af radioarbejdet var det som allerede nævnt tidskrævende. På selve udsendelsesdagen var de elever, der stod for radioen ofte fraværende i dele af timen for at kunne nå over til det rum, hvor radioen blev sendt fra, få rigget til osv., hos nogle lærere førte det til irritation. Mange eftermiddage gik for eleverne med planlægning og ikke mindst med at sætte sig ind i de tekniske detaljer. 2 udsendelser pr. gruppe viste sig at være overskueligt. En større rutine både mht. det tekniske og redigering af stof ville helt klart formindske arbejdsindsatsen. Dette førte til at klassen efter forsøgsperioden fremsatte 3 forslag til ledelsesstruktur for en kommende radio:

Model 1.: Klassen der har lyst, kan få ansvaret for radioen i en given periode.

Model 2.: En fast radioredaktion - a la skoleblad - nedsættes/vælges med enten 50% elever, 50% lærere eller med 100% elever. Teknikken skal varetages af en fast teknikerstab.

Model 3.: Der nedsættes en fast teknikerstab. Til denne knyttes skiftende redaktioner.

Klassen anbefalede selv model 2, fordi man her ville kunne sikre kontinuiteten i udsendelserne og at man med fast teknikerstab ville kunne koncentrere sig om den indholdsmæssige side.

Imidlertid blev det model 1 de to næste klasser kom til at fungere under - herefter døde radioen en stille død. Mangel på lyst til at fortsætte hang for en stor del sammen med, at udsendelserne i løbet af efteråret blev fyldt med pjat og ren musikafspilning. På den måde bevægede radioen sig fra at være et informativt organ til at være et underholdende. Årsagerne til dette var flere. For det første var de formuleringer omkring formål og hensigt med radioen som forsøgsklassen havde lavet, alt for løse og upræcise. Med dem i hånden kunne man lave radio som man vil. For det andet var der ikke nogen besluttende organer med i valget af radiomodel. Der var ingen, der efter forsøgsperioden følte sig ansvarlig for radioen. At udsendelserne skiftede karakter betød også at vigtige meddelelser fra skolens side blev givet til eleverne ad andre kanaler, hvilket gjorde radioen funktionstom. Kommunikationssituationen var nu tilbage, hvor vi startede: ingen hørte rigtig efter, fordi det 'nok' ikke var vigtigt, det der blev sagt.

Afsluttende

Konkluderende for klassen - som med irritation så til at deres 'barn' blev mere og mere misrøgtet - var, at effektiv kommunikation ikke er gjort med en god idé, men at det må følges op af benhårdt arbejde for at holde modtageren fangen.

Netop fordi forsøget var et udpræget elevstyret projekt må det være oplagt at slutte af med en evaluering af forløbet skrevet af 2 af eleverne hen mod slutningen af 3g, altså godt 1½ år efter forsøget:

...nok havde vi forventet at løbe ind i problemer, men de viste sig større og flere end vi havde ventet. Dels havde vi mange praktiske problemer - vores viden angående teknik viste sig at være for lille, men især stødte vi på samarbejdsproblemer. Det er svært for 19 mennesker at nå til enighed i en presset situation. Heller ikke alle var ind-

stillet på at bruge fritiden til forberedelse. Dette skabte af og til nogle gnidninger, når få følte, at de trak hele læsset.

Vores idealisme fik også nogle knæk hen ad vejen, det er svært at ændre flertallets passivitet, og radioen blev ikke den succes, vi havde håbet på.

Men trods alt: vi fik lov til at sætte fantasien i sving og skabe noget kreativt, vi selv kunne gå ind for. Kodeordet i hele projektet var ansvar - et ansvar som ikke kun gik ud på at få stilene afleveret til tiden, men en ansvarsfølelse over for kammeraterne og det projekt vi lagde navn til. Denne anderledes ansvarsbevidsthed har siden været til stor gavn for klassen som helhed.
(Gitte Horsbøl og Karen Salvig 3c).

Arvid Bech Nielsen er ansat ved Fredericia Gymnasium.

Welcome to the pleasure dome!

ET FORLØB I DANSK

Af Steen Fiil

Pictura est laicorum literatura. Eco.

Mr. M's manipulerende mediterrane maritimmiddel-
mådighed, lange luminiscente laserlækkerier, van-
vittige vitser, rappe reklamer, bredbringede body-
buildere, svømmende swimmingpoolskønheder, Chaka
Khan, Chaka, Chaka, Chaka Khan, Khan..... Leonard
Sachs og The Old Variety?

Næh, men i hovedsagen har musik i fjernsynet lige siden
dettes første dage være skåret over musical theater-læs-
ten. I et smeltebad af denne gyldne tradition og musikvi-
deoernes fornyende, og til tider kontroversielle, indslag
finder vi den fantastiske verden af underholdning og drøm-
mesyn, ELDORADO, som denne lille rapport fra det daglige
arbejde på Tørring Gymnasium kort skal prøve at redegøre
for arbejdet med. Jeg har de sidste 3 år forsøgt mig med
netop musikudsendelsen ELDORADO på forskellige klassetrin
og med forskellig tilgang, og jeg skal her, gennem en præ-
sentation af nogle af de indvundne erfaringer, forsøge at
belyse muligheden af at arbejde med ELDORADO som konkret,
massekommunikativ tekst. Vi har arbejdet med udsendelsen
inden direkte undervisningsmateriale eksisterede, og efter
at sådant fremkom med artiklen om ELDORADO i Billeder i
bevægelse (Nissen og Jerslev, 1984b). Desuden har vi fle-
re gange brugt klip fra ELDORADO til eksamensspørgsmål til
studentereksamen.